

คู่มือการให้บริการประชาชน

1. ความรู้เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย

1.1 ท่านจะขับรถให้ปลอดภัยได้อย่างไร?

การขับรถโดยปลอดภัยขึ้นอยู่กับความรู้ 5 ประการ หรือหลัก “5 ร”

- 1) รอบรู้เรื่อง “รถ”
- 2) รอบรู้เรื่อง “ทาง”
- 3) รอบรู้เรื่อง “วิธีการขับรถ”
- 4) รอบรู้เรื่อง “กฎจราจร”
- 5) รอบรู้เรื่อง “มารยาท”

1) รอบรู้เรื่องรถ

ต้องรอบรู้เรื่องรถที่ขับซึ่งเป็นอย่างดี หมั่นตรวจตราแก้ไขข้อบกพร่องอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนออกเดินทางไกลต้องตรวจอุปกรณ์สำคัญๆ เพื่อความปลอดภัยในการเดินทาง

- เครื่องยนต์ - หามล้อ
- ยาง - นอตบังคับล้อ
- พวงมาลัย - ที่ปิดน้ำฝน
- กระจกส่องหลัง - ไฟหน้า ไฟท้าย ไฟเลี้ยว และไฟเบรก

2) รอบรู้เรื่องทาง

ทางแต่ละสายย่อมแตกต่างกันโดยสภาพ ภูมิประเทศและสภาพแวดล้อม ถ้าเป็นเส้นทางไม่เคยไป ควรศึกษาจากแผนที่ คู่มือการท่องเที่ยว ถามผู้รู้หรือ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเช่น กรมทางหลวง ตำรวจทางหลวง ตำรวจท้องถิ่น ฯลฯ ที่สำคัญที่สุดท่านจะต้องสังเกตและปฏิบัติตามป้ายและเครื่องหมายจราจร

3) รอบรู้เรื่องวิธีขับรถ

การขับรถเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ขับรถ เป็นอย่างเดียวไม่พอต้องรู้วิธีแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ โดยฉับพลันและสามารถหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น โดยมีได้คาดคิดเนื่องจากขาดความชำนาญ เช่น เบรกแตกจะทำอย่างไร ฯลฯ

4) รอบรู้เรื่องกฎจราจร

กฎจราจรมีไว้เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนประพฤติ ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อความปลอดภัยและ ความสะดวกรวดเร็ว

5) รอบรู้เรื่องมารยาท

- คนขับรถควรที่มีน้ำใจให้แก่งาน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้ใช้รถใช้ถนนร่วมกัน
- การขับรถให้ถูกกฎหมายโดยไม่ฝ่าฝืน ข้อห้ามตามมาตรการ **3 ม. 2 ข. 1 ร.** ดังนี้
 - 3 ม.** 1. ขับขี่รถจักรยานยนต์โดยไม่สวมหมวกนิรภัย
 2. ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีอุปกรณ์ ส่วนควบไม่ถูกต้อง และครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด อันอาจจะทำให้เกิดอุบัติเหตุ
 3. ขับรถขณะเมาสุรา
- 2 ข.** 1. ขับรถยนต์ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย
- 2. ขับรถโดยไม่มีใบอนุญาตขับขี่
- 1 ร.** ขับรถด้วยความเร็วเกินกว่าที่กฎหมาย กำหนด

1.2 ความรู้เกี่ยวกับการเดินถนน การข้ามถนน การขึ้นลงรถประจำทางอย่างปลอดภัย

1) การเดินถนน

(1) ถนนที่มีทางเท้าจัดไว้ให้เดินบน ทางเท้า และอย่าเดินใกล้ทางรถ โดยหันหลังให้รถที่กำลังแล่นมา ก่อนที่จะก้าวไปในทางรถต้องมองซ้าย – ขวาก่อนเสมอ

(2) ถนนที่ไม่มีทางเท้า ให้เดินชิดริม ทางขวาของถนน อย่าเดินคู่กัน ให้เดินเรียงเดี่ยวตาม กันไป

(3) ถ้าจูงเด็ก ให้เด็กเดินด้านในและ จับมือเด็กไว้ให้แน่น เพื่อป้องกันเด็กวิ่งออกไปในทางรถ

(4) การเดินถนนในที่มืดควรสวมเสื้อขาว และถ้าถือไฟฉายส่องติดมือไปด้วยก็จะปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

(5) แถวหรือขบวนทหาร ตำรวจ ลูกเสือหรือนักเรียนที่มีผู้บังคับบัญชาควบคุมเดินอย่างเป็นระเบียบ จะเดินบนทางรถยนต์ก็ได้โดยเดินชิดทาง รถด้านขวาหรือด้านซ้ายตามความจำเป็น

2) การข้ามถนน

(1) ก่อนข้ามถนนทุกครั้ง ต้องหยุด เดินที่ขอบถนน มองขวาซ้าย แล้วมองขวา ให้แน่ใจว่า ไม่มีรถกำลังแล่นมาจึงข้ามได้แล้วให้รีบข้ามถนนไป เป็นเส้นตรง และให้เดินอย่างรวดเร็วอย่าวิ่งข้ามถนน

(2) ถ้าบริเวณที่จะข้ามถนนมีช่องที่ ข้าม (ทางม้าลาย) หรือสะพานลอยต้องข้ามตรงช่อง ทางข้ามจะปลอดภัยที่สุด

(3) อย่าข้ามถนนโดยออกจากที่กำบังตัว เช่น ออกจากซอยรถที่จอดอยู่ หรือท้ายรถประจำทาง เพราะจะเกิดอันตรายขึ้นได้

(4) การข้ามถนนที่รถเดินทางเดียว ต้องหยุดให้แน่ใจเสียก่อนว่ารถแล่นมาจากไหน และ มีความปลอดภัยพอหรือยัง จึงข้ามได้

(5) ถนนที่มีเกาะกลางถนนต้องข้าม ทีละครึ่งถนน โดยข้ามครั้งแรกไปพักที่เกาะกลางถนน เสียก่อน จึงข้ามในครึ่งหลังต่อไป (6) ในเวลากลางคืนควรไปหาที่ข้าม ที่มีแสงสว่าง

3) ช่องข้ามทางหรือทางม้าลาย

(1) คนเดินเท้าที่กำลังเดินข้ามถนน ในทางม้าลายมีสิทธิไปก่อนรถเพราะตามกฎหมายต้องหยุดให้คนข้ามถนนในทางข้าม แต่จะต้องระวังให้โอกาส แก่รถที่ชะลอความเร็วและหยุดไม่ทันก่อนที่จะก้าวลง ไปยังพื้นถนน ยิ่งเวลาฝนตกถนนลื่นต้องระวังให้มาก

(2) ถึงแม้ว่าคนขับรถจะหยุดให้ข้าม ต้องข้ามด้วยความระมัดระวัง มองขวา-ซ้าย ตลอด เวลา เพราะอาจมีผู้ขับขี่บีบแตรแข่งรถที่หยุดรถอยู่ ขึ้นมาก็ได้ และการข้ามถนนต้องรวดเร็วอย่าเดินลอยชาย

(3) การข้ามถนนในช่องทางข้าม ที่บริเวณทางแยกให้ระวังรถที่จะเลี้ยวเข้ามาหาตัวท่านด้วย

(4) ถ้ามีเกาะกลางถนนทำไว้ที่ทาง ม้าลายให้ข้ามถนนไปที่ละครึ่งถนนโดยพักรถอยู่บนเกาะ มองขวา - ซ้าย ปลอดภัยแล้วจึงข้ามไป

(5) ถ้าท่านกำลังข้ามถนนอยู่ถ้าเห็น รูปคนสีเขียวกะพริบขึ้นที่สัญญาณไฟ ให้รีบข้ามถนน โดยเร็ว ข้อสำคัญอย่าเริ่มก้าวข้ามถนน เมื่อเห็นรูปคน สีเขียวกะพริบที่สัญญาณไฟเป็นอันตรายเพราะจะข้ามถนน ไปไม่ตลอด และอาจเกิดอุบัติเหตุได้

4) ทางข้ามที่มีตำรวจจราจรควบคุม

อย่าข้ามถนนเมื่อตำรวจกำลังปล่อยรถ เดินอยู่หรือเมื่อตำรวจให้สัญญาณห้ามคนเดินเท้าอยู่

5) การข้ามถนนบนสะพานลอย

ถ้ามีสะพานลอยข้ามถนนสำหรับคนข้าม ให้ใช้สะพานลอย จะปลอดภัยกว่า

6) การขึ้นลงรถประจำทางอย่างปลอดภัย

อย่าขึ้นหรือลงรถประจำทาง จนกว่า รถจะหยุดสนิทที่ป้ายหยุดรถประจำทาง เมื่อลงจากรถ ประจำทางแล้วจะข้ามถนนควรรอให้รถออกไปให้พ้น เสียก่อน จะได้มองเห็นรถอื่น ๆ ที่แล่นเข้ามาได้อย่าง ชัดเจนและปลอดภัย

1.3 ความรู้เกี่ยวกับรถที่นำมาใช้

- 1) ยานำรถที่มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรง ซึ่งอาจเกิดอันตรายหรืออาจทำให้เสื่อมเสียสุขภาพอนามัยแก่ผู้ใช้คนโดยสารหรือประชาชนมาใช้ใน ทางเดินรถ เช่น รถตัวถังผุ ๆ พัง ๆ ยาง ล้อรถไม่มี ดอกยาง ครั่นคร่ำ ฯลฯ
- 2) รถที่นำมาใช้ต้องมีคอมไฟหน้า – หลัง ไฟเลี้ยว-ไฟจอด-ไฟเบรก-ไฟฉุกเฉิน –แตร-เบรก และเบรกมือที่ใช้การได้- ที่ปัดน้ำฝน ฯลฯครบถูกต้อง ตามกฎหมาย
- 3) รถที่นำมาใช้ต้องติดแผ่นป้ายทะเบียน หน้า- หลัง (มีไฟส่องป้ายทะเบียนหลัง) และติดป้าย วงกลมแสดงการเสียภาษีประจำปีไว้ด้วย
- 4) รถที่บรรทุกของยื่นเกินความยาวของ ตัวรถในเวลากลางวันต้องติดธงสีแดง เวลา กลางคืน ต้องติดคอมสีแดงไว้ที่ตอนปลายสุดของสิ่งบรรทุกนั้น ให้สามารถมองเห็นได้ใน ระยะไม่น้อยกว่า 150 เมตร
- 5) ผู้ขับรถบรรทุกสัตว์และสิ่งของต้องจัด ให้มีผ้าใบคลุมป้องกันไม่ให้สัตว์หรือสิ่งของที่ บรรทุก ตกหล่นรื้อวไหลส่งกลิ่น หรือปลิวไปจากรถ อันก่อให้เกิดอันตราย หรือความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้ใช้รถ ใช้ถนนหรือทำให้ถนนสกปรกเปรอะเปื้อน อันอาจทำให้เกิด อุบัติเหตุได้

1.4 ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายจราจร

1) เครื่องหมายและสัญญาณจราจร

- (1) **ป้ายบังคับ** คือ ป้ายที่มีผลบังคับ ตามกฎหมายลักษณะทั่วไป เป็นรูปวงกลมสีพื้นใช้ สี ขาว, เส้นของป้าย-เส้นขีดกลางใช้สีแดง, เครื่องหมาย-สัญลักษณ์บนป้ายใช้สีดำ ยกเว้นป้ายหยุดเป็นรูป แปดเหลี่ยม, ป้ายให้ทางเป็นรูปสามเหลี่ยม, ป้ายห้ามจอด เป็นรูป วงกลม พื้นสีน้ำเงิน-ขอบและเส้นขีดกลางสีแดง

1-1 หยุด
1-2 ให้ทาง
1-3 ให้รถสวนทาง
มาก่อน
1-4 ห้ามแซง
1-13 ห้ามรถ
จักรยาน
1-14 ห้ามรถสามล้อ
1-15 ห้ามรถยนต์สามล้อ
1-16 ห้ามล้อ
เลื่อนลากเข็น
1-25 จำกัดความเร็ว
1-26 จำกัดน้ำหนัก
1-27 จำกัดความกว้าง
1-28 จำกัดความสูง
1-37 สุดเขตบังคับ
ความเร็ว
1-38 สุดเขตบังคับ
ห้ามแซง
1-39 สุดเขตบังคับ
1-40 เดินรถ
ทางเดียว

1-5 ห้ามเข้า
1-6 ห้ามกลับรถ
1-7 ห้ามเลี้ยวซ้าย
1-8 ห้ามเลี้ยวขวา
1-17 ห้ามรถ
แทรกเตอร์
1-18 ห้ามรถ
จักรยานยนต์
หรือรถยนต์
1-19 ห้ามรถจักรยาน
รถสามล้อ และ
รถจักรยานยนต์
1-20 ห้ามรถ
อีแต่น
1-29 ให้ชิดซ้าย
1-30 ให้ชิดขวา
1-31 ให้รถเดิน
ทางเดียว
1-32 รถเดินทางเดียว
ไปทางซ้าย

1-9 ห้ามรถบรรทุก
1-10 ห้ามรถยนต์
1-11 ห้ามรถ
จักรยานยนต์
1-12 ห้ามรถพ่วง
1-21 ห้ามใช้เสียง
1-22 ห้ามจอด
1-23 ห้ามหยุดรถ
1-24 หยุดตรวจ
1-33 รถเดินทางเดียว
ไปทางขวา
1-34 ให้เลี้ยวซ้าย
1-35 ให้เลี้ยวขวา
1-36 วงเวียน

(2) ป้ายเตือน คือ ป้ายซึ่งใช้เพื่อเตือนผู้ขับขี่ ยวดยานให้ระมัดระวังก่อนถึงจุดที่อาจเกิดอันตรายได้ง่าย ลักษณะทั่วไป เป็นรูปสี่เหลี่ยมสีพื้นใช้สีเหลืองเส้นขอบป้าย สีดำ-เครื่องหมาย-สัญลักษณ์-ตัวเลข- ตัวอักษรบนป้ายใช้สีดำ

2-1 ทางโค้งซ้าย
2-2 ทางโค้งขวา
2-3 ทางโค้งรัศมีแคบเลี้ยวซ้าย
2-4 ทางโค้งรัศมีแคบเลี้ยวขวา
2-5 ทางโค้งกลับเริ่มซ้าย

2-6 ทางโค้งกลับเริ่มขวา
2-7 ทางโค้งกลับรัศมีแคบเริ่มซ้าย
2-8 ทางโค้งกลับรัศมีแคบเริ่มขวา
2-9 ทางคดเคี้ยวเริ่มซ้าย
2-10 ทางคดเคี้ยวเริ่มขวา

2-11 วงเวียนข้างหน้า
2-12 เครื่องหมายเตือนทางแยก
2-13 เครื่องหมายเตือนทางแยก
2-14 เครื่องหมายเตือนทางแยก
2-15 เครื่องหมายเตือนทางแยก

2-16 เครื่องหมายเตือนทางแยก
2-17 เครื่องหมายเตือนทางแยก
2-18 เครื่องหมายเตือนทางแยก
2-19 เครื่องหมายเตือนทางแยก
2-20 เครื่องหมายเตือนทางแยก
2-29 ทางแคบลง
2-30 สะพานแคบ
2-31 จำกัดความกว้าง 3 ม.
2-32 ทางลอดต่ำ 4 ม.
2-41 สิ้นสุดทางคู่
2-42 รถวิ่งสวนทาง
2-43 ทางร่วม
2-44 ทางร่วม

2-21 เครื่องหมายเตือนทางแยก
2-22 เครื่องหมายเตือนทางแยก
2-23 หยุดข้างหน้า
2-24 สัญญาณไฟ
2-33 สะพานเปิดได้
2-34 ทางลื่น
2-35 รถกระโดด
2-36 ทางขรุขระ
2-45 คนข้ามทาง
2-46 โรงเรียนระวางเด็ก
2-47 ระวังสัตว์
2-48 เครื่องหมายลูกศรคู่

2-25 ทางข้ามรถไฟ (ไม่มีเครื่องกั้นราง)
2-26 ทางข้ามรถไฟ (มีเครื่องกั้นราง)
2-27 ช่องจราจรลดลง
2-28 ช่องจราจรลดลง
2-37 ทางร่วน
2-38 ทางขึ้นลาดชัน
2-39 ทางลงลาดชัน
2-40 ทางคู่ข้างหน้า

2-49 เครื่องหมายลูกศรขนาดใหญ่

(3) ป้ายเตือนในงานก่อสร้าง

1. ทางเบี่ยงซ้าย

2. ทางเบี่ยงขวา

3. เครื่องจักร
กำลังทำงาน

4. คนทำงาน

5. สำรวจทาง

(4) ป้ายเตือนในงานก่อสร้างอื่นๆ

งานก่อสร้างทางข้างหน้า งานก่อสร้างสะพานข้างหน้า

ทางก่อสร้าง โป้ตรระมัดระวัง

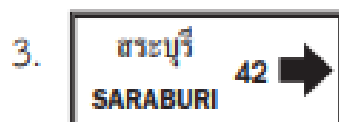
(5) ป้ายแนะนำทั่วไป มีไว้เพื่อช่วยแนะนำผู้ขับขี่ไปสู่จุดหมายปลายทางได้ถูกต้อง และให้ข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นในการเดินทางตลอดระยะทางนั้น ๆ มี 2 แบบ คือ พื้นสีขาว และพื้นสีน้ำเงินสำหรับป้ายแนะนำบนทางหลวงพิเศษหรือทางด่วนใช้พื้นสีเขียว ภาพตัวอย่างต่อไปนี้

1. ไปตาก 12 กม.

2. ไป อ.ตากลี 28 กม.

3. ไปสระบุรี 42 กม.

4. ไปทางหลวงแผ่นดิน
สาย 34 ตามลูกศร

5.

6.

7.

5. แสดงตำแหน่ง
ทางข้าม หรือ
ทางม้าลาย

6. แสดงตำแหน่ง
ที่จอดรถ

7. ช่องเดินรถประจำทาง
ในกรุงเทพฯ (ห้ามรถ
เคลื่อนเข้าไปช่วงเวลา
ที่กำหนด)

8.,9. ป้ายแนะนำทางหลวง
พิเศษ (ทางด่วน)

8.

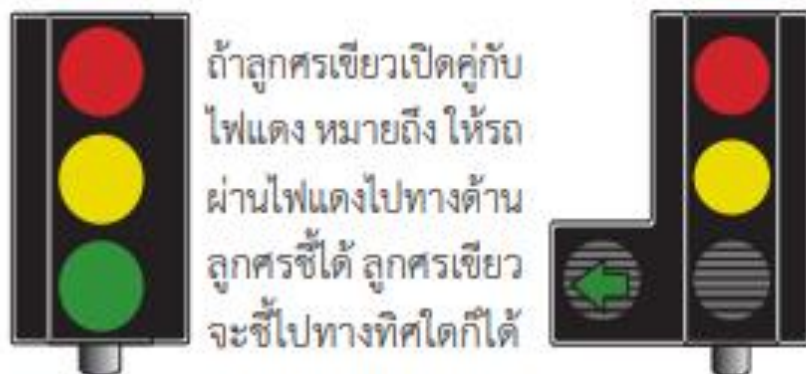
9.

8. ป้ายแนะนำทางหลวงพิเศษ (ทางด่วน) ไปยังถนนแจ้งวัฒนะ

9. ป้ายแนะนำทางหลวงพิเศษ (ทางด่วน) ไปยังดินแดง

(6) สัญญาณไฟจราจร : ไฟแดง
ให้หยุดรถหลังเส้นหยุด ไฟเขียว ให้ออกรถไปได้
ถ้าจะเลี้ยวซ้ายหรือขวาต้องระวังคนข้ามถนนและรถ
ทางตรง ไฟเหลือง เตรียมตัวหยุดรถ

(7) เส้นแบ่งช่องจราจร

1. เส้นทึบสีขาว หรือ
สีเหลือง จะเป็นเส้นเดี่ยว
หรือคู่ก็ตาม หมายความว่า
“ห้ามแซง”

2. เส้นประสีขาว หรือ สีเหลือง หมายความว่า “ให้แข่งได้ถ้าข้างหน้าปลอดภัย”

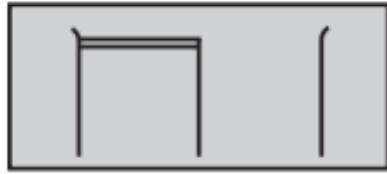

3. เส้นทึบคู่กับเส้นประ หมายความว่า “รถที่ขับทางซ้ายของเส้นทึบห้ามแข่ง แต่รถที่ขับทางซ้ายของเส้นประสามารถแข่งได้”

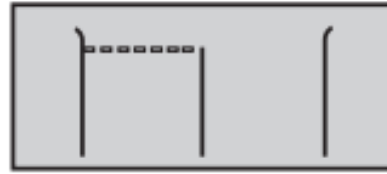
หมายเหตุ (1) ในกรุงเทพฯ เส้นทึบและเส้นประ สีเหลืองใช้เฉพาะช่องเดินรถประจำทาง ในต่างจังหวัดบนเส้นทางหลวงแผ่นดินบางแห่งใช้สีเหลืองเป็นเส้นแบ่งช่องจราจร หรือแบ่งกลางถนนในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้ง่าย เช่น บริเวณทางแยก, ทางโค้ง

(2) ห้ามขับรถทับหรือคร่อมเส้นแบ่งช่องจราจร

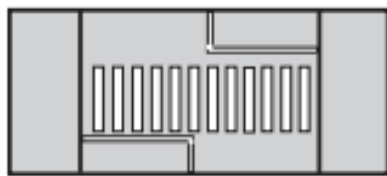
(8) เส้นขวางแนวจราจร

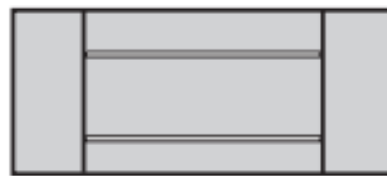
1. เส้นหยุด (รถ)

2. เส้นให้ทาง

3. (ก) ทางม้าลาย

3. (ข) แนวคนข้าม

3. เส้นทางข้าม

2) เครื่องหมายและข้อความบนพื้นทาง

1. เครื่องหมายลูกศร

2. ข้อความหยุด

๘
ลดความเร็ว

๖ ๕
ยับยั้ง

3. ข้อความอื่นๆ บนผิวทาง

3) เครื่องหมายบนขอบทาง

1. เครื่องหมายห้ามจอดรถเว้นแต่หยุดรับ - ส่ง
ชั่วคราว (เหลือง-ขาว)

2. เครื่องหมายห้ามหยุดหรือจอดรถ (แดง-ขาว)